

Sundbyberg 2013-04-24

Vår referens:
Mia Ahlgren
Mia.ahlgren@hso.se

Er referens: S2012/8708/PBB(S2013/249/PBB)
s.registrator@regeringskansliet.se och
s.pbb@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkanden från Byggkravsutredningen, SOU 2012:86, och Plangenomförandeutredningen, SOU 2012:91

Handikappförbunden är en samarbetsorganisation för 38 funktionshinderförbund som tillsammans representerar ca 400 000 människor. Vårt mål är ett samhälle för alla.

Handikappförbunden saknar en konsekvensanalys utifrån ett funktionshindersperspektiv och menar att utredningens förslag strider mot FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Vi saknar också en samhällsekonomisk analys för en hållbar samhällsutveckling som inkluderar tillgänglighet för personer med nedsatt funktionsförmåga. Handikappförbunden ser därför en risk för att Sverige halkar efter den internationella utvecklingen med universell utformning, vilket kan begränsa innovation, tillväxt och framtida konkurrenskraft.

Handikappförbunden har valt att fokusera remissyttrandet till Byggkravsutredningen uppdrag om långsiktigt hållbar samhällsutveckling. Vi avslår i denna del förslaget om stoppbestämmelser för kommuner som ställer högre krav på miljö och tillgänglighet. Vi vidareutvecklar också utredningens förslag om samordnande råd.

Till betänkandet om plangenomförande lämnar vi korta synpunkter på frågan om huvudmannaskap för allmänna platser samt finansiering av gator och allmänna platser.

Långsiktigt arbete med hållbar samhällsutveckling

Förenta Nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som Sverige och EU har ratificerat, slår bland annat fast att medlemsstaterna ska säkerställa att "personer med funktionsnedsättning har möjlighet att välja sin boställningsort och var och med vem de själva vill leva med på lika villkor och inte är tvungna att bo i särskilda boendeformer" (artikel 19a). I artikel 4, allmänna åtaganden, har medlemsstaterna förbundit sig att bland annat främja universell utformning vid utveckling av normer och riktlinjer samt i forskning och utveckling.

År 2011 sammanställde funktionshindersrörelsen en alternativrapport till FN om hur Sverige lever upp till konventionen. I våra rekommendationer finns krav på att gällande regelverk måste följas och att tillsynsmyndigheter aktivare måste använda sina möjligheter till vite. Vi pekar också på behovet av en heltäckande översyn av regelverket som rör tillgänglighet i byggd miljö.

Handikappförbunden är oroad för att regeringen i utredningsdirektiven framförallt strävar efter att kortsiktigt minska kostnader för nybyggnation. Risker är stor att detta skapar betydligt större samhällskostnader på några års sikt, när konsekvenserna av en allt äldre befolkning kommer att ställa stora krav på bostäder som fungerar oavsett funktionsförmåga. Istället för att stimulera innovation genom långsiktigt hållbara investeringar i byggnader som omfattar såväl ekonomi, miljö som tillgänglighet, riskerar utredningens förslag att begränsa framtida utveckling och konkurrenskraft.

Handikappförbunden i samarbete med flera funktionshindersorganisationer, lät 2012 nationalekonomen Dan Andersson göra en samhällsekonomisk analys av kostnader och vinster med ökade krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Rapporten - Dörrarna stängs innan alla har fått plats - drar slutsatsen att tillgänglighetskrav är samhällsekonomiskt lönsamma. Vidare konstaterar Dan Andersson att tillgänglighetsbehov inte står i konkurrens med andra investeringsbehov och måste räknas som värdehöjande investeringar i fastighetsbeståndet, där den största vinsten görs ju tidigare i processen kraven ställs. Utredningens underlag brister i dessa delar i sin analys. Enkätfrågorna till kommunerna kring tillgänglighet visar på bristande kunskap om tillgänglighet och universell utformning.

EU-kommissionen förväntas komma med ett förslag till europeisk tillgänglighetslag¹ till sommaren. De har också initierat arbetet med en europeisk standard som rör tillgänglighetskrav i samband med

---

¹ Resultat av öppet samråd inför lagförslaget med överväldigande stöd från européer http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_345_en.pdf

upphandling kring byggd miljö². Handikappförbunden ser med allvar på om Sverige hamnar på efterkälken i den internationella konkurrensen om universell utformning.

Synpunkter på vissa förslag om byggkrav

8.5.2 Genomförandeavtalens innehåll – ”stoppbestämmelse” införs

Handikappförbunden avslår förslaget.

Gällande lagar som rör tillgänglighet måste följas, vilket inte sker idag och det är allvarligt. Innovation och utveckling för universellt utformat byggande behöver främjas så att Sverige får bättre förutsättningar för en långsiktigt hållbar och inkluderande samhällsutveckling. Det behövs studentbostäder där alla är välkomna med möjlighet att vid behov kunna ställa om och skapa boende för en åldrande befolkning. En stoppbestämmelse skulle bromsa den utvecklingen.

8.6 Samordning av aktörer inom området byggnaders energianvändning

Handikappförbunden ser en möjlighet att förslaget skulle kunna utvecklas till att omfatta ett råd med berörda parter kring forskning och utveckling av hållbara byggnader, som inkluderar tillgänglighetsperspektivet. Rådet kan löpande använda erfarenheterna av kommuners ökade krav som rör miljö, energianvändning och tillgänglighet så att dessa får spridning. En uppgift kan också vara att stärka forskning och utveckling inom området, möjligen också se över hur innovation kan stimuleras och stärkas.

Utredningen lämnar också förslag som rör överklagande.

Handikappförbunden ser att det oerhört viktigt att få en helhetsbild av hur situationen ser ut i landet kring överklagande så det enkelt går att följa ärenden som rör bristande tillgänglighet. Ett nationellt sökbart register behövs oavsett vilken instans som har ansvaret.

Synpunkter på vissa förslag om plangenomförande

Plangenomförandeutredningen har bland annat haft uppdraget att analysera huvudmannaskap för allmänna platser ur ett tillgänglighetsperspektiv. Förslaget i kapitel 2 är att kommunen ska kunna vara huvudman ”om förvaltningen blir mer ändamålsenligt med enskilt huvudmannaskap”. Det gäller även möjligheten för kommunen att ingå i en gemensamhetsanläggning utan koppling till fastighet.

---

²Mandat 420 speglas i SIS standardiseringskommitté

<http://www.sis.se/byggnadsmaterial-och-byggnader/byggnadsdelar/inredning/sis-tk-453>

Handikappförbunden anser att det är av största vikt att säkerställa snöröjning, vägunderhåll med mera på allmänna platser för att säkerställa att personer med nedsatt funktionsförmåga ska kunna röra sig fritt på lika villkor som andra medborgare. Vi avstyrker den föreslagna finansieringsmodellen i kapitel 3 eftersom den tycks onödigt omständlig. Den riskerar också att få negativa konsekvenser om kostnader för tillgänglighet kopplas till enskilda fastighetsägare generellt. Med en förstärkt tillsyn skulle behovet av tvångsförvaltning och vitesförfarande kunna minska.

Med vänlig hälsning,

Ingrid Burman
Ordförande
Handikappförbunden